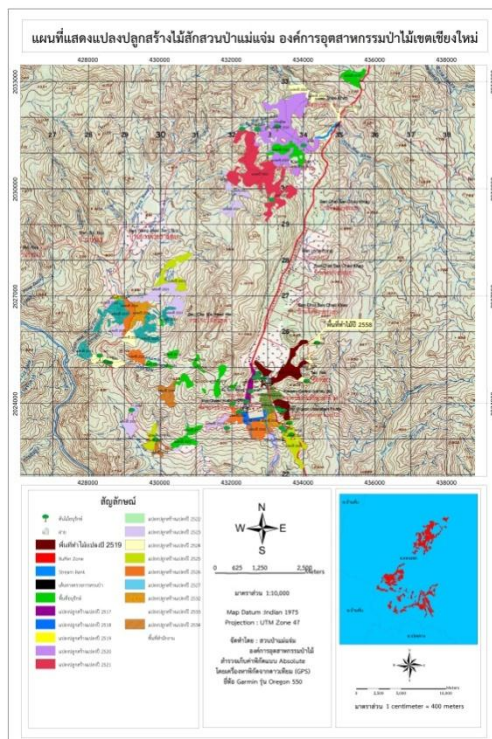

สวนป่าแม่แจ่ม สังกัดองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขต
เชียงใหม่ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือบน องค์การ
อุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นสวนป่าโครงการ 2ปลูกด้วยงบประมาณขอ
จ.อ.ป. ตามเงื่อนไขสัมปทาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2516 และดำเนินการ
ปลูกสร้างสวนป่าเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันแบ่งเป็น 14 แปลงปีแปลง
พื้นที่ปลูก 6,684ไร่ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวได้ขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า
ตาม พ.ร.บ. สวนป่า พ.ศ. 2535

สำนักงานสวนป่าแม่แจ่มที่ตั้ง สำนักงานสวนป่าแม่แจ่ม หมู่
ที่ 3 ตำบลแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่มีความสูงจาก
ระดับน้ำทะเลปานกลาง 600-700เมตร ตั้งอยู่ในพิกัดจากดาวเทียม
รวงวที่47P ที่ 432852 ตะวันออกและ 2024120 เหนือ ในระบบ
UTM 47Q (Map datum : WGS 1984) อยู่ห่างจังหวัดประมาณ
140 กิโลเมตร พื้นที่สวนป่าฯ ตั้งอยู่ในเขต ต.กองแขก อ.แม่แจ่ม
จ.เชียงใหม่

แผนที่แสดงพื้นที่การดำเนินกิจกรรมของงานสวนป่าแม่แจ่ม ประจำปี 2560

ระบบการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

(Sustainable Forest Plantation Management System)

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนโยบายมุ่งเน้นให้สวนป่าในสังกัดมุ่งปฏิบัติการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน เพื่อก้าวสู่ระบบการจัดการสวนป่าที่เป็นสากลโดยการปลูกสร้างสวนป่า คัดครองรักษาบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ โดยได้กำหนดพันธกิจด้านธุรกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาที่ดินสวนป่า โดยอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นรากฐานการผลิตไม้และบริการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสู่ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไม้ของประเทศอย่างพอเพียงและยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและธุรกิจบริการที่มีป่าไม้เป็นพื้นฐานให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน มีการจัดการด้านการตลาดอย่างครบวงจร พัฒนาระบบและสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม เพื่อให้การปลูกไม้เศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาสังคม ชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐานในการดำเนินงานช่วยเหลือสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรรอบเขตสวนป่าตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนมีส่วนร่วม

การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วยความยั่งยืน 3 ประการ

- ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- ความยั่งยืนด้านสังคม
- ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

- รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในสวนป่า
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
- ฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในสวนป่า
- อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืช และสัตว์หายากที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์
- ส่งเสริมสถานภาพด้านสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ท้องถิ่น
- สนับสนุนประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์สูงสุดของผลผลิตไม้จากสวนป่า

อัตรากำลังการบริหารจัดการงานสวนป่าแม่แจ่ม

แผนและผลการดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่าแม่แจ่ม

1. ด้านเศรษฐกิจ

- พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด 5,632.98 ไร่
- ความเพิ่มพูนเฉลี่ย (AYI) 0.23 ลบ.ม./ไร่/ปี
- ความเพิ่มพูนทั้งปีของสวนป่าฯ 1,295.58 ลบ.ม./ไร่/ปี

* ข้อมูลดังกล่าว ได้จากผลการสำรวจติดตามปริมาณกำลังผลิตของสวนป่าแม่แจ่ม ประจำปี 2557-2558

การทำไม้ประจำปี 2560

- แปลง 2517 เนื้อที่ 122.02 ไร่ ปริมาตร 500.00 ลบ.ม.
- แปลง 2518 เนื้อที่ 73.12 ไร่ ปริมาตร 300.00 ลบ.ม.

* การทำไม้ของสวนป่าแม่แจ่มไม่เกินปริมาณความเพิ่มพูนทั้งปี เพื่อให้เกิดการฟื้นตัวของป่า และทำการปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 หลังการทำไม้เสร็จ

สถิติการผลิตและจำหน่ายไม้ประจำปี 2559

ผลการตรวจติดตาม

- จากการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลการดำเนินงาน
จำหน่ายไม้สักแปลง 2519 และ 2520 ของปี 2559 โดยใช้
ระบบการทำไม้ แบบ selection thinning ครั้งที่ 2 ผลดังนี้
1. ปริมาตรที่ทำออก คือ 1,653.63 ลบ.ม.
 2. ปริมาตรที่จำหน่าย คือ 1,119.58 ลบ.ม.
(ยกยอดไปปี 2560 คือ 169.91 ลบ.ม.)
 3. รายได้ คือ 11,682,429.90 บาท
(สรุปผลการดำเนินงานเมื่อ 31 ธันวาคม 2559)

แผนการทำไม้ของงานสวนป่าแม่แจ่ม

ปีที่ดำเนินการ แปลงปี เนื้อที่ (ไร่) ปริมาตร วิธีการตัด
(ลบ.ม.)

2558	2519	491	800	Selection thinningครั้งที่ 2
2559	2520	488	760	Selection thinningครั้งที่ 2
2560	2517	122.02	500	Selection thinningครั้งที่ 3
	2518	73.12	300	Selection thinningครั้งที่ 3
2561	2519	361.16	800	Selection thinningครั้งที่ 3
2562	2520	140	800	Selection thinningครั้งที่

ผลผลิตที่มีการเก็บเกี่ยวในพื้นที่สวนป่าแม่แจ่ม ในช่วงเวลาที่อยู่ภายใต้การรับรอง (เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2559)

ชนิด	ปริมาณ	หมายเหตุ
ไม้สัก(แปลงปี 2520)	1,653.63 ลบ.ม.	ข้อมูลได้จากบันทึกการทำไม้ของสวนป่า
เห็ด	400 กิโลกรัม	ข้อมูลได้มาจากการสอบถามราษฎรรอบพื้นที่สวนป่า
หน่อไม้	400 กิโลกรัม	ข้อมูลได้มาจากการสอบถามราษฎรรอบพื้นที่สวนป่า
ไข่มดแดง	100 กิโลกรัม	ข้อมูลได้มาจากการสอบถามราษฎรรอบพื้นที่สวนป่า
ผักหวาน	500 กิโลกรัม	ข้อมูลได้มาจากการสอบถามราษฎรรอบพื้นที่สวนป่า

(ผลจากการสำรวจติดตามการเก็บหาของป่าของชุมชนรอบสวนป่า)

การปลูกสร้างสวนป่า ประจำปี 2560

- ดำเนินการบำรุงดูแลสวนป่าไม้สัก และป้องกันการลักลอบขโมยไม้ในพื้นที่สวนป่าแม่แจ่ม จำนวน 14 แปลงปี รวมพื้นที่ปลูก 6,684ไร่

-- สวนป่าดำเนินการปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 แปลงปี 2560/2517 เนื้อที่ 122.02 ไร่ แปลงปี 2560/2518 เนื้อที่ 73.12 ไร่

2. ด้านสิ่งแวดล้อม

พื้นที่สวนป่าแม่แจ่มมีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 700 เมตร จากการตรวจสอบติดตามเรื่องการพังทลายของดินพบว่ามียังไม่พบการพังทลายของดินในพื้นที่สวนป่า สภาพป่าทั่วไปเป็นป่าเบญจพรรณและเต็งรังมีพรรณไม้ตามธรรมชาติที่สำคัญได้แก่ สัก แดง ประดู่ เต็ง รัง ฯลฯ ทรัพยากรสัตว์ป่าที่พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ หมูป่า กระรอก สัตว์เลื้อยคลาน ได้แก่ ตะกวด เต่าเหลือง และงูชนิดต่าง ๆ สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ได้แก่ เขียด คางคก สัตว์ปีก ได้แก่ ไก่ป่า นกกางเขนดง นกแซงแซว นกปรอด เป็นต้น (สำรวจโดยคณะมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่, 2558)

สวนป่าฯ ได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์รวมกันทั้งสิ้น 974.856 ไร่ คิดเป็น 14.585 % ของเนื้อที่สวนป่าทั้งหมด (6,684 ไร่) โดยแบ่งพื้นที่อนุรักษ์ ออกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

1. พื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
2. พื้นที่แนวกันชน (Buffer Zone)
3. พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติ
4. พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

ผลการตรวจสอบสถานภาพ (Status) ของพรรณพืชที่สำรวจพบไม่พบชนิดพรรณพืช และสัตว์ป่าที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มสถานภาพที่ถูกคุกคาม (threatened status) ตามการจัดของ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ONEP, 2006) และ IUCN (2010) ตามผลการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนป่าแม่แจ่ม (สำรวจโดยคณะมหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่, 2558)

พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

หมายถึงคุณค่าของสิ่งมีชีวิต คุณค่าด้านนิเวศวิทยา คุณค่าด้านวัฒนธรรมและสังคม ที่ได้รับการพิจารณาว่ามีความโดดเด่นสำคัญมาก ทั้งในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาคหรือในระดับโลก ซึ่งคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์อย่างสูงนี้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับการคุ้มครอง รวมถึงต้องสร้างมาตรการหรือแผนเพื่อการจัดการและติดตามเพื่อให้แน่ใจสิ่งที่ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในสถานภาพ HCV นั้นยังคงอยู่หรือได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

จากการสำรวจ และลงความเห็นกับชุมชนในการกำหนดพื้นที่ HCV ในพื้นที่สวนป่าแม่แจ่ม ได้แบ่งพื้นที่ HCV แต่ละประเภทความสำคัญ ดังนี้

1. HCV 5 Basic need of local communities: ถ้ำสิงโตห้วยไม้ซ้อ ห้วยบง ห้วยผาม่าน
2. HCV 6 Cultural identity of local communities: ป่าช้าและ฼าปนสถาน

การจัดการและการตรวจติดตาม ทางงานสวนป่าแม่แจ่มได้จัดชุดสำรวจ และดูแลพื้นที่ HCV โดยการบันทึกลงในแบบบันทึกตรวจติดตามพื้นที่ HCV เมื่อพบความเสียหาย หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสียหายต่อพื้นที่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการป้องกันและแก้ไขต่อไป

ผลการตรวจติดตาม จากการสำรวจตรวจติดตามไม่พบความ

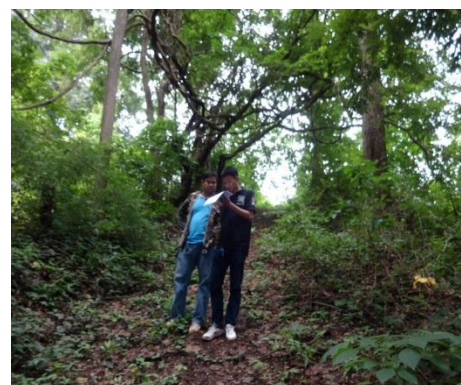
เสียหาย และผลกระทบจากการประกอบกิจกรรมของทางงานสวนป่าแม่แจ่ม และจากปัจจัยภายนอก ต่อพื้นที่ HCV คือ ถ้ำสิงโต ห้วยไม้ซ้อ ห้วยบง ห้วยผาม่าน ฌาปนสถาน แต่อย่างใด บริเวณใกล้เคียงพื้นที่ชุ่มน้ำ และบ่อน้ำผุดมีแนวโน้มของไฟป่าในช่วงฤดูแล้ง งานสวนป่าจึงได้ทำการป้องกันไฟป่า โดยการทำแนวกันไฟ และตรวจตราป้องกันพื้นที่ดังกล่าวเพิ่มขึ้น

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม(SITE INSPECTION) ก่อนการทำไม้

จากการสำรวจพื้นที่ด้วยเครื่องมือแบบการสำรวจ Site Inspection ก่อนการทำไม้ของแปลงทำไม้สวนป่าแม่แจ่ม ไม่พบพืชพรรณ และสัตว์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ รวมทั้งพื้นที่ HCV บริเวณพื้นที่แปลงทำไม้และทางงานสวนป่าแม่แจ่มได้กำหนดแนวทางการจัดการเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. กำหนดแนวกันชน (Buffer Zone) หรือไม้ใกล้ทางตรวจการ
2. ละเว้นการทำไม้บริเวณพื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
3. สร้างฝายดักตะกอน และชะลอความชุ่มชื้น บริเวณลำห้วยที่อยู่ในพื้นที่ทำไม้ รวมทั้งบริเวณใกล้พื้นที่ทำไม้
4. ปลูกหญ้าแฝกบริเวณที่เสี่ยงต่อการพังทลายของดิน
5. จัดเว้นการตัดถนนป่าไม้ใหม่ รวมทั้งระมัดระวังเมื่อจำเป็นต้องสร้างถนนป่าไม้

ต้นไม้อนุรักษ์ (Eternity Tree) สวนป่าแม่แจ่ม ได้กำหนดต้นไม้อนุรักษ์ ที่สวนป่าได้พิจารณาแล้วว่ามีความสำคัญ

เป็นต้นไม้ขนาดใหญ่ และมีค่า สมควรจะอนุรักษ์ไว้ให้เป็นแหล่งหาอาหาร แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า รวมทั้งเป็นแม่ไม้ให้เมล็ดเพื่อการสืบพันธุ์ที่ดีตามธรรมชาติ โดยคัดเลือกต้นไม้จำนวน ต้นพร้อมจัดทำเครื่องหมาย พิกัด ป้ายสื่อความหมาย เพื่อให้ประชาชนที่พบเห็นได้ทราบ และช่วยกันอนุรักษ์ต่อไป โดยจากการสำรวจติดตามผลการดำเนินงาน

พบว่า ต้นไม้อนุรักษ์ทั้งหมดมีสภาพที่ดี ไม่ถูกลักลอบตัด และไม่พบความเสียหายจากการถูกไฟไหม้เผาทำลายแต่อย่างใด

3.ด้านสังคม

ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าแม่แจ่ม ประกอบด้วย หมู่บ้านห้วยตอย หมู่บ้านโหล่งปง หมู่บ้านอมชูด ที่ตั้งของสำนักงานสวนป่าแม่แจ่ม และหมู่บ้าน อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลกองแขก อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ และปัจจุบันหมอนไม้ถาวรแปลง 2519

* จากการสำรวจ สอบถามผู้นำชุมชนรอบสวนป่าแม่แจ่ม ไม่พบว่ามีชุมชนพื้นเมือง ที่เคยอาศัยอยู่ใน บริเวณพื้นที่สวนป่าแม่แจ่มพื้นที่รอบสวนป่าแม่แจ่ม

ผลการดำเนินงานและการตรวจสอบติดตามด้านสังคม สวนป่าแม่แจ่ม มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยตลอดทั้งปี ดังนี้

1. ด้านคนงานและผู้ปฏิบัติงานกับสวนป่า ในรอบปีที่ผ่านมาสวนป่าได้จัดทำกิจกรรม ป้องกันอุบัติเหตุสำหรับคนงาน เพื่อเป็นหลักประกันการดูแลรักษา ยามได้รับบาดเจ็บจากการปฏิบัติงาน มีการจัดหาอุปกรณ์ความปลอดภัยให้กับผู้ปฏิบัติงานตามหลักความปลอดภัยที่สวนป่าได้กำหนดไว้ จากสถิติในรอบปีที่ผ่านมาพบว่า ไม่มีการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานแต่อย่างใด มีการฝึกอบรมเพื่อสร้างประสิทธิภาพ และทบทวนกิจกรรมเพื่อความปลอดภัยกับคนงานและเพื่อให้มีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมปฏิทิน (อบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น อบรมทบทวนการใช้เลื่อยยนต์และอุปกรณ์ทำไม้เพื่อความปลอดภัย อบรมการปลูกสร้างสวนป่า อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน อบรมการป้องกันไฟป่าประจำปีอบรมเจ้าหน้าที่ตรวจตราป้องกันฯ) ส่วนของการจ้างงานคนงานที่ทำงานกับสวนป่าเป็นคนงานในท้องถิ่น 100% และให้ความเสมอภาคในเรื่องของค่าจ้าง/สวัสดิการอย่างเท่าเทียมกัน

2. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับสังคมและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รอบสวนป่า นั้น สวนป่า ได้จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อรับฟังความคิดเห็นในการดำเนินงาน ตลอดจนเพื่อนำเสนอ นโยบายสวนป่า / ผลการดำเนินงาน / แผนการทำงานของสวนป่า พร้อมทั้งนำข้อเสนอแนะต่างๆมาปรับใช้ในแผนการทำงานของสวนป่า อีกทั้งสวนป่า ได้มีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนรอบสวนป่า ไม่ต่ำกว่า 12 ครั้ง ในรูปแบบต่างๆ

เช่น การร่วมงานประจำปีของหมู่บ้าน การจัดกิจกรรมตามเทศกาล ตามศาสนา ถวายเทียนพรรษา การเข้าร่วมประชุมผู้นำหมู่บ้าน อำเภอ และอบต.ต่างๆ ในส่วนของการบริการชุมชน เช่น การซ่อมแซมถนนป่าไม้ ที่ชุมชนได้สัญจรผ่านสวนป่า ได้ดำเนินการเป็นประจำทุกปี

ภาพการร่วมกิจกรรมทางสังคม กับชุมชนรอบพื้นที่สวนป่า

แผนการจัดการสวนป่า ระยะยาว 5 ปี

ลำดับ	รายละเอียด	2561	2562	2563	2564	2565
1.	ด้านเศรษฐกิจ					
	- แผนการทำไม้(ลบ.ม.)	800	800	800	800	800
	- แผนการปลูกเสริมฯ (ไร่)	361.16	140	150	140	119.64
2.	ด้านสังคม					
	- กิจกรรมอุบัติเหตุ (ปีละ)	1	1	1	1	1
	- ตกถึงกับชุมชน(ครั้ง)	1	1	1	1	1
	- มวลชนสัมพันธ์(ครั้ง)	12	12	12	12	12
	- การจ้างแรงงาน (%)	100	100	100	100	100
	- การอบรม (ครั้ง)	3	3	3	3	3

3.	ด้านสิ่งแวดล้อม					
	- พื้นที่ HCV	4	4	4	4	4
	- พื้นที่อนุรักษ์ (ไร่)	974	974	974	974	974
	- ต้นไม้อนุรักษ์ (ต้น)	6	6	6	6	6
	- สถานีวัดการพังทลายของดิน(ครั้ง)	31	31	31	31	31
	- Site Inspection(ครั้ง/ปี/กิจกรรม)	2	2	2	2	2

วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

“เป็นผู้นำการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้สู่สากล”

ติดต่อ : สำนักงานสวนป่าแม่แจ่ม หมู่ 3 ต.กองแขก อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50270

โทร.087-1826440 E.mail – maechaem2517@hotmail.com

สามารถเสนอแนะข้อคิดเห็น ตามกล่องรับข้อความของงานสวนป่าแม่แจ่มบริเวณหน้าสวนป่า

9 พฤษภาคม 2560

[เอกสารเผยแพร่ การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป่าแม่แจ่ม]

.....
THANK YOU
.....

Couldn't have done it
without you